

**ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ
РАКОВСКИ”**

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Емил Маринов Енев
професор в катедра „Сухопътни войски“,
факултет „Командно-щабен“, Военна академия „Г. С. Раковски“,
София, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви“ 82,
тел. 0889816609

на научните трудове, представени по конкурса за заемане на
академична длъжност „доцент“,

в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“,
професионално направление 9.2. „Военно дело“, по научна
специалност „Организация и управление на въоръжените сили“,
обявен в Заповед на Министъра на отбраната № ОХ-26/12.01.2022 г.,
обявата е обнародвана в „Държавен вестник“ бр. 7/25.01.2022 г.

кандидати: 1. полк. доц. д-р Дилян Кирилов Марков

2. подп. ас. д-р Иво Иванов Захариев

1. Кои трудове от представените от кандидата се приемат за оценка от рецензента:

1.1. В конкурса първия кандидат полк. доц. д-р Дилян Кирилов Марков е представил обща научна продукция както следва:

- монография (хабилитационен труд) – 1 бр. в обем от 130 стр.;
- монография – 1 бр. в обем от 123 стр. (за рецензиране 16 стр.);
- доклади на научни сесии и конференции – 23 бр. в обем от 194 стр. (за рецензиране 166 стр.);
- статия в научно списание – 1 бр. в обем от 4 стр.;
- студия, публикувана в редактирани колективни токове – 1 бр. в обем от 21 стр. (за рецензиране 11 стр.);
- учебници и учебни пособия – 5 бр. в обем от 810 стр. (за рецензиране 474 стр.);
- участие в екипи за разработване на регламентиращи документи – 2 бр. в обем от 321 стр. (за рецензиране 14 стр.);

Представени за рецензиране общо 34 труда с общ обем 1319 стр. (за рецензиране 811 стр.). От приетите за рецензиране материали 21 броя са авторски, а 13 броя са в съавторство или разработени в рамките на колективи. Всички представени за оценка по конкурса научни трудове отговарят на законовите изисквания. Считаю, че няма повторение на публикациите, представени за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Предложените за рецензия научни трудове изцяло отговарят на темата на обявения конкурс и представят автора като сериозен и задълбочен изследовател. Поради тази причина ги приемам безрезервно.

В справка за цитиранията са представени 10 броя известни цитирания. Представени са участия на кандидата в два колектива за разработване на стратегически и доктринални документи в областта на сигурността и отбраната. Има достоверни доказателства за участие, като изследовател, в три международни, един национален и един вътрешно университетски проект. Няма представени данни за ръководител на научно-изследователски проекти.

Представената справка по смисъла на чл. 2 б, ал.1 от ЗРАС РБ за изпълнение на минималните национални изисквания с приложени съответни доказателства, включени в представената научна продукция по групи показатели и брой точки от полк. доц. д-р Дилян Кирилов Марков показва общ брой от 430,83 точки от групите показатели, което превишава изискуемите 400 точки за заемане на академична длъжност „доцент” в област на висшето

образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.2. „Военно дело“. Коректно са посочени авторските колективи и съавторите в монографията, учебните пособия и докладите в съавторство. Не са ми известни факти, които да поставят под съмнение автентичността на трудовете и приноса на автора им. Цялостният анализ на продукцията на кандидата показва, че той е утвърждаващ се изследовател по тези проблеми, а заглавията, представени за рецензия, напълно покриват академични изисквания и стандарти.

- открития и изобретения (с удостоверения от Патентното ведомство) кандидатът, по конкурса **не представя** ;

- внедрени научни творчески постижения с пряк икономически ефект (с документ за внедряване) кандидатът, по конкурса **не представя**;

1.2. В конкурса втория кандидат *подп. д-р Иво Иванов Захариев* е представил обща научна продукция както следва:

– монография (хабилитационен труд) – 1 бр. в обем от 121 стр.;

– доклади на научни сесии и конференции – 26 бр. в обем от 169 стр. (за рецензиране 125 стр.);

– статия в научно списание – 3 бр. в обем от 27 стр. (за рецензиране 19 стр.);

– статия в електронно списание в чужбина – 1 бр. в обем от 9 стр.

От представените за рецензиране общо 31 труда с общ обем 326 стр. (за рецензиране 274 стр.). От общия списък от приетите за рецензиране материали 16 броя са авторски, а 15 броя са в съавторство. Според направения от мен преглед, всички представени за оценка по конкурса научни трудове отговарят на законовите изисквания и не повтарят публикациите, представени за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Предложените за рецензия научни трудове приемам напълно, тъй като те изцяло отговарят на темата на обявения конкурс и представят автора като сериозен и задълбочен изследовател.

В справка за цитиранията е посочено отражението на научните публикации на кандидата в литературата с общо 10 броя известни цитирания.

Представената справка по смисъла на чл. 2 б, ал.1 от ЗРАС РБ за изпълнение на минималните национални изисквания с приложени съответни доказателства, включени в представената научна продукция по групи показатели и брой точки от подп. д-р Иво Иванов Захариев показва общ брой от 445 точки от групите показатели, което превишава изискуемите 400 точки за заемане на академична длъжност „доцент” в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.2. „Военно дело“.

Коректно са посочени съавторите в докладите и статиите в съавторство. Не са ми известни факти, които да поставят под съмнение автентичността на трудовете и приноса на автора им. Цялостният анализ на продукцията на кандидата показва, че той е утвърждаващ се изследовател по тези проблеми, а заглавията, представени за рецензия, напълно покриват академични изисквания и стандарти.

- открития и изобретения (с удостоверения от Патентното ведомство) кандидатът, по конкурса **не представя** ;

- внедрени научни творчески постижения с пряк икономически ефект (с документ за внедряване) кандидатът, по конкурса **не представя**;

Няма представени доказателства за участие в научно-изследователски проект. Няма представени данни за ръководител на научно-изследователски проекти.

2. Обща характеристика на научноизследователската, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидатите.

2.1. Полк. доц. д-р Дилян Марков е защитил успешно дисертация на тема „Определяне на необходимите оперативни способности на въоръжените сили“ през 2012 г. и придобива ОНС „доктор“ по научна специалност 05.12.01. „Организация и управление на въоръжените сили“.

заемал преподавателска длъжност както следва: три години като главен асистент (от 2015 г до 2018 г.) и две години като доцент (от 2018 г. до 2020 г.) в катедра „Артилерия“ на факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ при НВУ „В. Левски“. Преподавал е по няколко основни дисциплини от учебните планове за обучение на курсанти и студенти в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“, по важните от които са:

1. Тактика и експлоатация на артилерийски системи;
2. Артилерийска стрелба и управление огъня;
3. Специализирани компютърни системи;
4. Защита на класифицираната информация;
5. Войскови стаж.

Сравнителният анализ на учебните дисциплини и разработените трудове показва че учебната и научно-изследователска дейност на кандидата се съчетават в продуктивно творческо единство. Личните ми наблюдения позволяват да определя полк. доц. д-р Марков като отлично подготвен, старателен и ерудиран преподавател с натрупан положителен опит, висока обща култура, новаторски дух и развито чувство за отговорност.

По основни дисциплини са разработени учебници и учебни пособия, които се използват в учебния процес на факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ и НВУ „Васил Левски“.

От широкия диапазон на научните интереси на кандидата, както и от разностранната му педагогическа дейност, логично се налага извода, че полк. доц. д-р Марков е преподавател с богата теоретична подготовка и практико-приложен потенциал, поради което смятам, че същият притежава необходимите качества за заемане на длъжността „доцент“. Участвал е като член на научно жури по конкурси за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ и академична длъжност „доцент“. Ръководител е на пет успешно завършили дипломанти и притежава нужния капацитет за ръководство на докторанти.

Главното, което характеризира кандидата са качествата му на изследовател, педагог, организатор, популяризатор на науката.

2.2. Подп. д-р Иво Захариев е защитил дисертация на тема; „Маневрен подход за провеждане на операции от формирания от сухопътни войски в комплексна среда“ през 2015 г. и придобива ОНС „доктор“ в професионално направление 9.2. „Военно дело“. От 01.02.2015 г. е асистент в катедра „Сухопътни войски“ на ВА „Г. С. Раковски“.

заемал преподавателска длъжност както следва: една година като асистент (от 2015 г до 2016 г.) в катедра „Сухопътни войски“ на Военна академия „Г. С. Раковски“ гр. София.

Преподавал е по няколко основни дисциплини от учебните планове за обучение на слушатели по важните от които са:

1. Оперативно изкуство на Сухопътни войски;
2. Методика на оперативно – тактическата подготовка;
3. Използване на формиранията от въоръжените сили;
4. Национални и съюзни процедури.

Като асистент в катедра „Сухопътни войски“ подп. д-р Захариев основно е ръководил упражненията и семинарните занятия със слушателите във Военна академия „Г. С. Раковски“. Към момента е главен експерт в Служба на Министерството на отбраната.

Педагогическата подготовка на подп. д-р Захариев е в съответствие с минималните изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“, а неговата академична преподавателска практика се изразява в едногодишно заемане на длъжност асистент в катедра „Сухопътни войски“ на Военна

академия „Г. С. Раковски”. Освен това за времето на заемане на длъжността „началник на сектор“ във в.ф. 24030 (от 2016 до 2019 г.) по съвместителство е преподавал учебни дисциплини с тематика от направление „Военно дело“.

Главното, което характеризира кандидата е внедрител в практиката на определени научни постижения.

3. Становище относно липса или наличие на плагиатство.

3.1. Полк. доц. д-р Дилян Марков

В процеса на работата ми като член на научното жури, не е получаван неанонимен сигнал за установяване на плагиатство в публикациите по конкурса представени от полк. доц. д-р Марков. Освен това, проверката на основния монографичен, самостоятелно разработен монографичен труд със система „Плагиат“ не показва наличие на плагиатство.

3.2. Подп. д-р ас. Иво Захариев

В процеса на работата ми като член на научното жури, не е получаван неанонимен сигнал за установяване на плагиатство в публикациите по конкурса представени от подп. д-р Захариев. Освен това, проверката на основния монографичен, самостоятелно разработен монографичен труд със система „Плагиат“ не показва наличие на плагиатство.

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

4.1. Кандидатът полк. доц. д-р Дилян Марков е завършил образователно-квалификационни и образователно-научни степени, както и различни курсове както следва:

- 1993 - 1998 г. - ВВУАПВО „П. Волон” гр. Шумен, придобита ОКС „бакалавър“ в направление 9.2. „Военно дело“ с военна специалност „Земна артилерия и ПТУРС” и гражданска специалност – “Изчислителна техника“;
- 2000 г. - Курс по английски език I ниво;
- 2003 г. - Курс по английски език II ниво;
- 2005 - 2007 г. - ВА „Г. С. Раковски, гр. София, придобита ОКС „магистър“ в направление 9.2. „Военно дело“, специалност „Организация и управление на оперативно-тактическите формирования от Сухопътните войски“;
- 2008 - 2012 г. – докторант във ВА „Г. С. Раковски” с придобита ОНС „доктор“ по научна специалност 05.12.01 „Организация и управление на въоръжените сили“;

- 2012 г. – Курс „Подготовка на екипа от старши съветници (SENIOR ADVISOR TEAM) в операцията на ISAF към регионалния тренировъчен център на 205 корпус на АНА в Кандахар“;

- 2015 г. - Курс по английски език II ниво (Интензивен курс);

- 2020 г. – 2021 г. - ВА „Г. С. Раковски” гр. София, специалност „Стратегическо ръководство на отбраната и въоръжените сили“.

- Гореизброеното обучение на полк. доц. д-р Марков е солидна основа за успешна педагогическа дейност, каквато той е реализирал както следва:

- 2015 г. –2018 г. -главен асистент в катедра „Артилерия” на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” на НВУ „Васил Левски”;

- 2018 – 2021 г. - доцент в катедра „Артилерия” на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” на НВУ „Васил Левски” – гр. Шумен;

- 2020 - 2021 г. – заместник декан на на факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ към Националния военен университет.

Равнището на създадените от кандидата монографии, учебници, учебни пособия, учебно-методически помагала и разработки отговаря в значителна степен на основните изисквания и критерии. Опитът, на кандидата, като лектор, ръководител на упражнения, семинари, учения и тренировки с войски или обучаеми (за военнослужещи) е значителен.

4.2. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата подп. д-р ас. Иво Захариев

Кандидатът е завършил образователно-квалификационни и образователно-научни степени, както и различни курсове както следва:

- 1992 - 1997 г. - ВВОВУ „Васил Левски” – гр. Велико Търново, придобита ОКС „бакалавър“ в направление 9.2. „Военно дело“;

- 2009 - 2011 г., - ВА „Г. С. Раковски, гр. София, придобита ОКС „магистър“ в направление 9.2. „Военно дело“;

- 2012 - 2015 г.- – докторант във ВА „Г. С. Раковски” с придобита ОНС „доктор“ по научна специалност 05.12.01 „Организация и управление на въоръжените сили“;

- Курс за командири на мотопехотна (танкова) рота;

- Курс по английски език – 2 ниво;

- Стратегически курс;

- „Combat Readiness Evaluation for Land Forces”, ACO (Allied Command of Operations), NATO.

Педагогическата подготовка на подп. д-р Захариев е в съответствие с минималните изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“, а

неговата академична преподавателска практика се изразява в едногодишно заемане на длъжност асистент в катедра „Сухопътни войски“ на Военна академия „Г. С. Раковски“. Освен това за времето на заемане на длъжността „началник на сектор“ във в.ф. 24030 (от 2016 до 2019 г.) по съвместителство е преподавал учебни дисциплини с тематика от направление „Военно дело“.

Равнището на създадените от кандидата монографии и разработки отговаря на основните изисквания и критерии. Опитът като лектор, ръководител на упражнения, семинари, учения и тренировки с войски или обучаеми може да се подобри.

5. Основни научни резултати и приноси.

5.1. Научните търсения и изследователски интереси на първия кандидат полк. доц. д-р Делян Кирилов Марков са съсредоточени в няколко тематични направления:

5.1.1. Тематично направление - Организация, управление и бойно използване на въоръжените сили в операциите: монографии (1.1. и 1.2.); пособия (4.1.; 4.2.; 4.3.; 4.4. и 4.5.); регламентиращи документи (6.1.; 6.2.); стратегически и доктринални документи (5.1. и 5.2.); студия (3.1.); научни доклади (2.1.; 2.3.; 2.4.; 2.5.; 2.6.; 2.7.; 2.8.; 2.9.; 2.10.; 2.12.; 2.13.; 2.14.; 2.15.; 2.16.; 2.17.; 2.18.; 2.19.; 2.20.; 2.22. и 2.23.) и научноизследователски и др. проекти (7.2.; 7.3; 7.4.; 7.5.). **Научните и научно приложни приноси** в това направление се изразяват в следното:

- обогатена е теорията за мерките за координиране на огневата поддръжка и влиянието на зоната за координиране на въздушното пространство върху бойното използване на артилерията при странично разделяне и при разделяне във височина на авиационните средства от средствата за огнева поддръжка на сухопътния и военноморския компонент. Извършен е анализ на намаляване на огневата мощ на средствата за артилерийска поддръжка под влияние на ЗКВП при стрелба по цели с височина на траекторията на снарядите по-малка от минималната височина на полета на летателния апарат и стрелба по цели с височина на траекторията на снарядите по-голяма от максималната височина на полета на летателния апарат (1.1.);

- изяснени са въпросите за особеностите, породени от използването на автоматизирани системи за управление на огъня в полевата артилерия и са систематизирани основните процедури при подготовката на стрелбата и

управлението на огъня, като са представени модели за управление на огъня при изпълнение на огневи задачи от артилерийски дивизион и батарея самостоятелно или в състава на дивизиона (1.2.);

- обосновавани и предложени са теоретични положения и проблеми за решаване при използване на автоматизираната система за управление на огъня на артилерийския дивизион „Вулкан – С“ ПИКИС, като са отчетени изискванията на НАТО за осъществяване на информационен обмен, като предпоставка за безпроблемна огнева поддръжка и съвременно огнево въздействие върху точките на тежестта на противника (1.2.; 2.1; 2.3.; 2.5.);

- обогатена е теорията по използване на артилерията в операциите и боя като са изведени основните положения в различни видове бойна дейност. Извършена е обосновка на проблемите свързани с изпълнението на тактическите и огневите задачи на взвода, батареята и дивизиона в специфични операции и са анализирани важните моменти при подготовката и воденето на огъня (4.2.);

- обосновани са изискванията към програмно осигуряване, което трябва да притежава една АСУО, при участие на артилерийските формирования в многонационални съвместни операции (2.7.; 3.1.);

- доразвита е теорията по въпросите на съвместната огнева поддръжка (СОП), като се посочват основните цели, съдържанието и елементите които я изпълняват. Разграничени са периодите на СОП при отбрана и при настъпление. Предложена е структура на органите за планиране и координиране на СОП в националните съвместни сили. Формирана е технология за планиране на СОП от различните структури на националните и съвместните сили, което осигурява възможности за повишаване на точността, бързината и за подобряване на координацията (4.1.);

- систематизиран е реда за трансформиране на данните от МЕТСМ в Метео 11, изпълняващ изискванията за метеорологично осигуряване на формированията от полевата артилерия (2.1.);

- обосновани са и предложени теоретични положения и проблеми за решаване при използване на различни координатни системи в операциите от полевата артилерия, като са отчетени съвременните тенденции за това (2.9.);

- разработени са методологически указания, правила и процедури за организиране, подготовка и основните принципи на стрелбата на полевата артилерия при поразяване на различни по характер цели от артилерийските формирования, както и са систематизирани изискванията към командирите и щабовете на дивизионите, командирите на батареи и взводове (6.1.; 6.2.);

- обогатена е теорията свързана с поразяването на цели и коригирането на огъня на дивизионите за непосредствена огнева поддръжка с АСУОАД „Вулкан - С“ ПИКИС, с помощта на безпилотни летателни апарати, като са посочени изискванията за съвместни действия между формированията използващи БЛА и полевата артилерия (2.6.);

- посочени са пътищата за решаване на проблемните въпроси по поразяване на цели от артилерийските формирования в близост до зоната за координиране на въздушното пространство, като са представени два варианта за използване на средствата за огнево поразяване (2.8.; 2.10.);

- извършени са изследвания и задълбочени анализи на съвременните системи за управление, както и е направен обзор на историческото развитие на автоматизираните системи за управление на огъня в полевата артилерия на Българската армия (4.3.);

- извършени са изследвания и анализи на влиянието на военните конфликти върху бойното използване на артилерийските формирования в специфични операции (2.12.);

- обогатена е теорията свързана с графичното изобразяване на военните символи и на различните мерки за координиране на огневата поддръжка. Адаптирани са нововъведените термини: линия забранена за стрелба (No Fire Line – NFL); траектория за прелитане на снарядите (Munition Flight Path - MFP) и зона за бойно използване на артилерийско формирование (Position Area For Artillery - PAA) (2.13.; 2.15.; 4.4.);

- анализирани и предложени са възможностите за повишаване на способностите на средствата за артилерийско огнево поразяване (2.14.; 2.16.; 2.17.; 7.2.; 7.3.);

- създадена е цялостна процедура за решаване на комплексни задачи по подготовка на стрелбата и управлението на огъня в полевата артилерия (4.5.);

- обогатена е теорията свързана с концепцията за „Системния оперативен дизайн“ на Израел (2.20.);

- посочени са уязвимостите пред международните отношения и международната сигурност в епохата на изкуствения интелект, както и тези с следствие на внедряването му в системите за управление на силите и оръжията (2.23.).

- **5.1.2. Тематично направление - Военно образование и обучение:** проект (7.1.) и научни доклади (2.2.; 2.11.; 2.21.; 2.24.).

- **Научните и научно приложни приноси** в това направление се изразяват в следното:

- разработен е проект на курс за обучение, осигуряващ базова широко профилна подготовка в професионално направление по военна квалификация „Военно дело” и специалност по военна квалификация „Офицер от резерва за военно време от Полевата артилерия” със срок на подготовка четири семестъра (2.2.);

- посочен е вариант за повишаване на степента на практическа подготовка на разчетите при намалени разходи, чрез модернизиране на средствата за обучение на минохвъргачните разчети в артилерията (7.1.);

- анализирани са предизвикателствата и проблемите във военнообразователната система и са предложени пътища за преодоляването им (2.21.; 2.24.).

Оценката ми за нивото на авторското участие в приносите в рецензираните трудове е, че то не подлежи на никакво съмнение. Качеството на разработките е високо, което показва натрупан значителен опит, като преподавател, изследовател и внедрител.

5.2. Научните търсения и изследователски интереси на втория кандидат подп. д-р Иво Иванов Захариев са съсредоточени в следните тематични направления:

5.2.1. Тематично направление - Оперативно изкуство: монография (32); научни доклади (2; 3.; 4.; 5.; 6.;11.; 13.; 14.; 16.; 17.; 18.; 20.; 21.;22.; 23.; 25.; 26.; 27.; 28.; 29.; 30. и 31.) **Научните и научно приложни приноси** в това направление се изразяват в следното:

- извършен е преглед на зараждането и развитието на линиите на комуникации в конфликтите, изследвани и оценени са значимостта на линиите на комуникации в съвременните операции, кризи и конфликти, разкрити са подходи за противодействие на заплахи от трето ниво в тактическа дълбочина при защита на линиите на комуникации (32.);

- анализирани са съществуващите проблеми от управлението при кризи, изяснени са технологиите и инструментите за подпомагане на управленския процес и са изведени перспективи за създаване на национална система за гражданска сигурност в институционален и организационен план (2.);

- разгледани са променените изисквания към разузнаването и контраразузнаването и усвояването на нови способности за добиване, събиране, анализ и обработка на информацията за въоръжените сили и е изведена концептуална визия и модел за изграждане на разузнавателна структура (3.);

- разглеждани са съвременните опити за формулиране на концепция за национална сигурност и основните насоки за геополитическото поведение на

Р. България, като са отчетени факторите, които влияят на външната политика. Извършен е анализ и се дава предложение за адаптиране на външната политика (4.);

- разгледани са основните насоки за повишаване ефективността на борбата с тероризма. Извършен е анализ на положителните и отрицателните страни на досегашния опит в тази област и се предлагат нови по-успешни стратегии, форми, методи и тактики (5.);

- извършен е анализ на проблемите и предизвикателствата при прилагането на Ръководството за оперативно планиране на тактическо ниво в частите и подразделенията от СВ на Българската армия (6.);

- анализирани са характера, вида, динамиката, интензитета и рисковите фактори на операциите по поддържане на мира и са предложени нови разузнавателни структури на модулен принцип за добиване на тактическа разузнавателна информация в зоната за разузнавателна отговорност (11.);

- извършен е анализ на подхода при изграждането на методите и формите за подготовка на формированията от СВ спрямо новите схващания за водене на въоръжена борба. Анализирани са военните операции през последните 20 години, в резултат на което се прави изводът, че същите са променили характера си – от конвенционални към контравъстанически (13.);

- разглежда се сигурността на линиите за комуникации по суша в театъра на бойните действия с цел да се изясни детайлно значението на линиите за комуникации, намиращи се под контрола на старшия командир в съвременните операции. Разгледани са нивата на заплахи срещу линиите за комуникации и тилните зони (14.);

- извършен е анализ на военните операции през последните 20 години (операциите в Ирак, Афганистан, Сирия, Либия и др.), в резултат на което се констатира, че те са променили характера и натурата си, т.е. от конвенционални или експедиционни към контра въстанически. Посочва се, че при планирането и провеждането на бойната подготовка на формированията от БА, следва да се отдели специално внимание върху изграждане на способности за водене на такива операции (16.);

- в статията се изследва особеностите на информационното въздействие при съвременни условия и е пряко свързан с вида информационна среда. Разкриването на тези особености е основата за формирането на подходите към информационното въздействие (17.);

- в статията се извършва анализ на всички общи фактори оказващи влияние при провеждане на операции. Предлага се разделянето на факторите

на външни и вътрешни, както и се разглежда тяхното влияние върху операциите (18.);

- обобщава се концептуалната и основна обосновка за произхода и профила на ислямизма, методите на действие, очертават се основните тенденции в неговото развитие и се предлагат различни подходи за противодействие в защита на националната сигурност (20.);

- разкриват се актуалните аспекти на ситуацията със сигурността в Черноморско-Каспийския регион, отчитайки ролята на политическия фактор, етническите настроения, сепаратистките тенденции и асиметричните рискове и заплахи (21.);

- разгледан е проблема как да се улови същността на оперативния модел чрез използването на графични символи и са предложени направления за повишаване на подготовката на планиращите офицери. Разбирането и нанасянето на картата на „картина“, която сама да говори (22.);

- разглежда се изграждането и развитието на способности за оценка на кризисни и конфликтни райони явяващи се основа за ефективното участие на въоръжените сили в провеждане на комплексни, многофункционални операции за противодействие на хибридните заплахи (23.);

- разглеждат се начините за използване на СВ в операциите по противодействие на тероризма и последиците от терористични действия (25.);

- в статията се разглежда оценката на кризисни и конфликтни зони, като основа за реагиране хибридни заплахи за всяка страна. Адекватната оценка може да доведе до по-ефективно противодействие на враждебни и хибридни въздействия. Предложен е математически модел за оценка на комплексното въздействие на средата, в която ще бъдат провеждани операции срещу хибридни заплахи (26.);

- разглеждат се историческите противоречия, водещи до ескалацията на напрежение и военен конфликт през 2015 г., както и съществуващите обективни фактори и предпоставки, които водят до задълбочаване на конфликта между Йемен, Саудитска Арабия и Иран (27.);

- изследван е конфликтът на Турция с ПКК и Сирийските демократични сили. В доклада се извършва кратък анализ на конфликта и се предлагат възможни варианти за бъдещото му развитие (28.);

- разкрива се въздействието на околната среда в съвременни условия за провеждане на операции от СВ. Постигането на успех все повече зависи от създаването на условия за ефективна работа в сложна среда (29.);

- извършен е анализ на сигурността на линията на комуникация като част от операциите. Анализът на опита от последните военни конфликти ни позволява да идентифицираме рисковете стоящи пред защитата на линиите за комуникации в съвременния свят (30.);

- разглеждат се новите реалности стоящи пред разширяването на НАТО. Идентифицират се нивата на заплахи и видовете заплахи в тилната зона на НАТО, които ще влияят негативно върху провеждането на операции (31.);

5.2.2. Тематично направление - Подготовка на въоръжените сили: научни доклади (7.; 8.; 9.; 10.; 12.; 15.; 19. и 24.). **Научните и научно приложни приноси** в това направление се изразяват в следното:

- извършен е анализ на спецификата на подготовката на разузнавателните формирования за участие в операции, различни от война, посочена е важноста на специалната и тактико-специалната подготовка за достигане на оптимална ефективност и резултати при максимално ниво на защита на собствените сили и средства за адекватен отговор на асиметричните неконвенционални заплахи (7.);

- анализирани са основните проблеми, свързани с подготовката на щабовете за работа в съответствие със стандартизационните документи на НАТО. Посочва се необходимостта от създаване на „работни екипи“ за разработване на основните ръководни доктринални документи и внедряването им във формированията от СВ (8.);

- извършен е анализ на съвременните проблеми на дейностите за действията на формирования от Сухопътните войски за защита на населението при бедствия и на системата за управление и е посочена целесъобразността от създаване на нова програма за подготовка на модулните формирования (9.);

- анализиран е напредъкът в подготовката на подразделенията от СВ, определени за участие в мисии извън територията на страната и декларирани за участие в пълния спектър операции на НАТО. Изведени са проблемните въпроси, както и необходимостта от прецизиране на въоръжението и бойната техника (10.);

- анализирани са проблемните въпроси пред подготовката на резервисти и са предложени направления за подобряването и (12.);

- разглеждат се предизвикателствата и изискванията към различните армейски формирования, способни да изпълняват задачи в пълния спектър от операции и необходимостта от оперативна съвместимост с коалиционните сили. Представен е модел за по-нататъшно обучение на офицери за постигане на оперативна адаптивност и подобряване на командните връзки (15.);

- разглеждат се мероприятията провеждани от държавното и военното ръководство на страната за обучение и преквалификация на офицерите. Разглежда се процеса, насочен към формиране и усъвършенстване на определени знания, навици и умения за действие в различни ситуации или за изпълнение на задачи (19.);

- разглеждат се предизвикателствата, стоящи пред подготовката на командния състав за изграждането и развитието на способности за участие на формированията в провеждане на операции за противодействие на хибридни заплахи (24.);

Оценката ми за нивото на авторското участие в приносите в рецензираните трудове е, че то **не подлежи на никакво съмнение**. Качеството на разработките е **високо**, което показва натрупан значителен опит, като преподавател, изследовател и внедрител.

6. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката.

6.1. Полк. доц. д-р Дилян Марков

Представените научни публикации, от полк. доц. д-р Марков го представят в амплуа на **изграден опитен преподавател**, изследовател и внедрител с натрупан значителен опит, в науката във военното дело и във военно-образователната система. Публикациите и научните изследвания на кандидата се използват при обучението на курсанти от НВУ „В. Левски“ и на слушатели от ВА „Г. С. Раковски“. Обемът на представените, за рецензиране материали от кандидата дават гаранция за популярност и имидж сред академичния и обучаемия състав във военно-образователната система. Убеден съм, че научните и научно-приложните резултати са лично дело на полк. доц. д-р Марков. Категоризирам ги в областите на обогатяване и доразвиване на съществуващите знания, доказване на нови факти и твърдения и приложение на научните изследвания и резултатите от тях в практиката.

6.2. Подп. д-р ас. Иво Захариев

Представените научни публикации, от подп. д-р Захариев го представят в амплуа на **преподавател и внедрител с опит**, в науката и във военно-образователната система. Публикациите и научните изследвания на кандидата се използват при обучението на курсанти от НВУ „В. Левски“ и на слушатели от ВА „Г. С. Раковски“. Обемът на представените, за рецензиране материали от кандидата дават определено ниво на популярност сред академичния и обучаемия състав във военно-образователната система. Убеден съм, че научните и научно-приложните резултати са лично дело на кандидата.

Категоризирам ги в областите на доразвиване на съществуващите знания и приложение на научните изследвания и резултатите от тях в практиката.

7. Оценка в каква степен приносите са дело на кандидата.

7.1. Полк. доц. д-р Дилян Кирилов Марков

Представената справка по смисъла на чл. 2 б, ал.1 от ЗРАС РБ за изпълнение на минималните национални изисквания с приложени съответни доказателства, включени в представената научна продукция по групи показатели и брой точки от полк. доц. д-р Дилян Кирилов Марков показва общ брой от 430,83 точки от групите показатели, което превишава изискуемите 400 точки за заемане на академична длъжност „доцент” в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.2. „Военно дело“. Същият е регистриран в НАЦИД в регистъра за научната дейност под номер 44830.

Коректно са посочени авторските колективи и съавторите в монографията, учебните пособия и докладите в съавторство. Не са ми известни факти, които да поставят под съмнение автентичността на трудовете и приноса на автора им. Цялостният анализ на продукцията на кандидата показва, че той е утвърждаващ се изследовател по тези проблеми, а заглавията, представени за рецензия, напълно покриват академични изисквания и стандарти.

7.2. Подп. д-р Иво Иванов Захариев

Представената справка по смисъла на чл. 2 б, ал.1 от ЗРАС РБ за изпълнение на минималните национални изисквания с приложени съответни доказателства, включени в представената научна продукция по групи показатели и брой точки от подп. д-р Иво Иванов Захариев показва общ брой от 445 точки от групите показатели, което превишава изискуемите 400 точки за заемане на академична длъжност „доцент” в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.2. „Военно дело“.

Коректно са посочени съавторите в докладите и статиите в съавторство. Не са ми известни факти, които да поставят под съмнение автентичността на трудовете и приноса на автора им. Цялостният анализ на продукцията на кандидата показва, че той е утвърждаващ се изследовател по тези проблеми, а заглавията, представени за рецензия, напълно покриват академични изисквания и стандарти.

8. Критични бележки за рецензираните трудове.

Нямам критични бележки към трудовете, представени от полк. д-р Дилян Марков. Препоръчвам му да увеличи броя на публикациите в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни база данни с научна информация.

Нямам критични бележки към трудовете, представени от подп. д-р Иво Захариев. Препоръчам да увеличи броя на публикациите в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни база данни с научна информация

Препоръчвам да прояви настойчивост и коректност при регистриране в НАЦИД на всички свои публикации.

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът смята, че следва да вземе отношение.

Имам лични впечатления от кандидата полк. Марков от съвместна служба във военно формирование 34750, като обучаем слушател и докторант. Като отчитам научната тежест на предоставената от кандидата полк. доц. д-р Дилян Марков научна продукция считам, че той напълно отговаря на изискванията на „Закона за развитие на академичния състав в РБ“ и Правилника за неговото приложение за заемане на академична длъжност „доцент. Оценката ми за научните трудове на полк. доц. д-р инж. Дилян Кирилов Марков е „положителна“.

Личните ми впечатления от кандидата подп Захариев са от обучението му като слушател, от преподавателския му период в катедра „Сухопътни войски“ и от обучението му за придобиване на образователно-научна степен „Доктор“. Като отчитам научната тежест на предоставената от кандидата от подп. д-р Иво Иванов Захариев научна продукция считам, че той напълно отговаря на изискванията на „Закона за развитие на академичния състав в РБ“ и Правилника за неговото приложение за заемане на академична длъжност „доцент. Оценката ми за научните трудове на подп. д-р Иво Иванов Захариев е „положителна“.

10. Заключение

10.1. полк. доц д-р Дилян Марков

На основата на изложеното дотук смятам, че кандидатът полк. доц. д-р Дилян Марков напълно отговаря на изискванията на „Закона за развитие на академичния състав в Република България“ и Правилника за неговото приложение за заемане на академична длъжност „доцент“.

10.2. подп.д-р Иво Захариев

На основата на изложеното дотук смятам, че кандидатът подп. д-р Иво Иванов Захариев отговаря на изискванията на „Закона за развитие на академичния състав в Република България“ и Правилника за неговото приложение за заемане на академична длъжност „доцент“.

11. Оценка на кандидатите.

Класирам кандидатите участвали в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“, в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело“, по научна специалност „Организация и управление на въоръжените сили“, обявен в Заповед на Министъра на отбраната № ОХ-26/12.01.2022 г. както следва:

на първо място: **1. полк. доц. д-р ДИЛЯН КИРИЛОВ МАРКОВ**

на второ място **2. подп. ас. д-р Иво Иванов Захариев**

Основания:

- По-богат преподавателски и изследователски опит;
- По-активно участие в научно-изследователски проекти;
- По-висок образователен ценз, свързан с придобиване на магистратури в двете нива на професионално направление 9.2. „Военно дело“ „Организация и управление на военни формирования на оперативно ниво“ и „Стратегическо ръководство на отбраната и въоръжените сили“;
- По-значим принос към развитието и обогатяването на военната наука и знание

Дата

Рецензент:

ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ”

REVIEW

by prof. Ph. D. Emil Marinov Enev, Professor at the chair “Land forces” from
“Command and staff faculty”, “Rakovski national defense college” (RNDC)
Sifia, "Evlogi and Hristo Georgiewi" boulevard 82
Telephone 0889816609

TOWARDS

The scientific works presented by two candidates on the contest
for taking an academic position "Associate Professor"
for a serviceman in the “Rakovski national defence university" (RNDC) in
Supreme Education Area 9. "Security and Defense ", professional field 9.2.
"Military art",

Candidates:

- 1. Colonel (Col.). Assoc. Ph. D. Dilyan Kirilov Markov**, Director of Testing and Control Measurements of Arms, Technique and Property at the Defense Institute "Professor Tsvetan Lazarov".
- 2. Lieutenant-colonel (Ltc.) Ph. D. Ivo Ivanov Zahariev**, Chief Expert in Military Intelligence Service.

1. A general feature of the research, scientific and applied and pedagogical activity of the candidates.

1.1. In the contest, the first candidate COL. Assoc. Prof. Dilyan Kirilov Markov PhD presented a common scientific production as follows:

- Monograph (habilitation labor) - 1 in a volume of 130 p;
- Monograph - 1 in a volume of 123 p (for review 16 pages);
- Reports of scientific sessions and conferences - 23 in a volume of 194 pages (for review 166 p.);
- Article in a scientific magazine - 1 in volume of 4 p.;
- Studios published in edited collective volumes - 1 in a volume of 21 pp (for review 11 pp.);
- Textbooks and teaching materials - 5 in a volume of 810 p. (for review 474 p.);
- Participation in teams for developing regulatory documents - 2 in a volume of 321 p. (for review 14 pages);

From the total 34 labor represented by a total volume of 1319 pages (for review 811 pages). From the common list of materials received for reviews, 21 pieces are authors and 13 are co-authored or developed within collectives. According to the review, all the scientific works presented for assessment of the contest meet the legal requirements and do not repeat the publications presented to acquire the educational and scientific degree "Ph. D". Suggested scientific works are fully accepting, as they fully meet the topic of the announced competition and present the author as a serious and in-depth researcher.

In reference to the quotations, the impact of the scientific publications of the applicant in the literature with a total of 10 known quotations is indicated. He has participated in two teams to develop strategic and doctrinal documents in the field of security and defense. He has taken part in three international, one national and one internal university project.

The candidate meets the minimum national requirements with relevant evidence included in the scientific production in groups of indicators and number of points of m-r Dilyov Kirilov Markov shows a total number of 430,83 points of the indicators, which exceeds the required 400 points for academic position "Associate Professor" in a field of higher education 9. Security and Defense, Professional Direction 9.2. "Military art". Copyright and co-authors are correct in the monograph, educational tools and co-authorship reports. He is my famous facts to question the authenticity of their author's work and contribution. The overall analysis of the candidate's output shows that it is an established researcher on these

issues and the titles presented for review fully cover academic requirements and standards.

- Discoveries and inventions (with patent-based certificates) - no presented;

- Implemented scientific creative achievements with direct economic impact (with a deployment document) - has no represented;

1.2. The second candidate in the contest Ivo Ivanov Zahariev PhD has presented a common scientific production as follows:

- Monograph (habilitation labor) - 1 in a volume of 121 p.;

- Reports of scientific sessions and conferences - 26 in a volume of 169 pp (for review 125 pp.);

- Article in a scientific magazine - 3 in a volume of 27 pp (for reviews 19 p.);

- Article in an electronic magazine abroad - 1 pcs. in a volume of 9 p.

Of the overall 31 labor in total 326 pages presented. (For review 274 pages). From the list of materials accepted for reviews, 16 are copyright and 15 are in co-authorship. According to the review, all the scientific works presented for assessment of the competition meet the legal requirements and do not repeat the publications presented to acquire the educational and scientific degree "Ph. D". Suggested scientific works are fully accepting, due to the fact that they fully meet the topic of the announced competition and present the author as a serious and in-depth researcher.

In reference to the quotations, the impact of the scientific publications of the applicant in the literature with a total of 10 known quotations is indicated.

According requirements for the implementation of the minimum national requirements with relevant evidence included in the scientific production in groups of indicators and the number of points of Ph. D. Ivo Ivanov Zahariev shows a total number of 445 points from the indicators groups, which exceeds the required 400 accounts for academic official "Associate Professor" in the field of higher education 9. Security and Defense, Professional Direction 9.2. "Military art". The co-authors in the reports and co-authorship reports are correct. There aren't famous facts to question the authenticity of their author's work and contribution. The overall analysis of the candidate's output shows that it is an established researcher on these issues and the titles presented for review fully cover academic requirements and standards.

2. General characteristics of the research, applied and pedagogical activities of candidates of contest.

2.1. Col. Assoc. Prof. Dilyan Markov PhD has successfully defended a dissertation on "Determining the necessary operational abilities of the armed forces" in 2012 and acquires the ASS "Doctor" in a scientific specialty 05.12.01. "Organization and management of the armed forces".

Since 2015, an assistant in the Artillery Department of the Faculty of Artillery, Air defense (AD) and CIS National military university (NMU) "Vasil Levski", from 2018 to 2021 is "Associate Professor" in the same Department.

Since 01.08.2021 is the Director of the Testing and Control Measurements of Arms, Technique and Property at the Defense Institute "Professor Tsvetan Lazarov".

He has taught several basic disciplines from the learning plans for students in "Bachelor" and "Master" levels degree, according to the important ones:

- ✓ Tactics and operation of artillery systems;
- ✓ Artillery and fire management;
- ✓ Specialized computer systems;
- ✓ Protection of classified information;

The comparative analysis of the courses and developed works shows that the applicant's curriculum and research is combined in productive creative unity. My personal observations allow us to define COL. Assoc. Prof. Ph. D. Markov as a well-trained, diligent and erudite lecturer with gained positive experience, high common culture, innovative spirit and developed sense of responsibility.

He has a Basic disciplines developed textbooks and teaching tools used in the training process of the Faculty of Artillery, AD and CIS " NMU" Vasil Levski ". From the broad range of the candidate's scientific interests, as well as its versatile pedagogical activity, it is logical that COL. Assoc. Prof. Ph. D. Markov is a lecturer with a rich theoretical preparation and practical potential, which is why I think the same, possesses the same the necessary qualities to occupy the "Associate Professor" position.

He participated as a member of a scientific jury on competitions for the award of educational and scientific degree "Ph. D." and academic "Associate Professor". The manager is five successful graduates and has the necessary ability to guide PhD students.

The main characterizes the applicant is his researcher's qualities, pedagogue, organizer, science promotion.

2.2. LTC. Ivo Zahariev PhD has defended a thesis on a subject; "Maneuverist approach to conducting operations from land troops in a complex environment" in 2015 and acquires the Doctor in a professional field 9.2. "Military". Since 01.02.2015 is an assistant at the Department of Land Troops at RNDC. Currently hi is a Chief Expert in the Office of the Ministry of Defense.

He has held a teaching position as follows: one year as an assistant (from 2015 to 2016) at the Land Forces Department at the RNDC Sofia. He taught several basic disciplines from the curriculum for listening to the important ones of which are:

- ✓ Operational art of the Land forces;
- ✓ Methodologic of Operative training;
- ✓ Tactical use of Armed Forces' formations;
- ✓ National and Aliens operational procedures.

My individual appreciation for the pedagogical activity of the Lt. Col. PhD Ivo Zahariev. It can be noted that for one year (01.02.2015 – 01.02.2016) he held a position of "assistant" in the Department of Ground Troops of RNDC. Furthermore, I know that in the period 2015 - 2019 he also conducted active teaching activities, reconciling a position as head of sector in 24030 military formation. He is currently a chief expert in the Ministry of Defence's Service.

The main characterizes the applicant is an introductory in the practice of certain scientific achievements.

3. Opinion on the absence or presence of plagiarism

3.1. Col. Assoc. Prof. Dilyan Kirilov Markov PhD

In the process of my work as a member of the scientific jury, there was no anonymous signal to establish plagiarism in the competition publications presented by Col. Assoc. Prof. Markov. In addition, the verification of the basic monographic, self-developed monographic work with a plagiarization system does not show the presence of plagiarism.

5.2. Ltc. Ivo Ivanov Zahariev PhD

In the process of my work as a member of the scientific jury, there was no anonymous signal to establish plagiarism in the competition publications presented by Ltc. Ph. D. Ivo Zahariev. Furthermore, the verification of the basic monographic, self-developed monographic work with a plagiarization system does not show the presence of plagiarism.

4. Evaluation of the pedagogical training and activity of candidates

4.1. Assessment of the pedagogical training and activity of the candidate

Col. Ass. Prof. Dilyan Markov PhD

The candidate has completed educational and educational and scientific degrees, as well as various courses as follows:

- 1993 - 1998 - Higher Military school "P. Volov" Shumen, acquired Bachelor's Degree in professional field 9.2. "Military affairs" with military specialty "Field Artillery and PTURS" and civil specialty – "Computer Technology";

- 2000 - English course Level I;

- 2003 - English course Level II;

- 2005 - 2007 – RNDC Sofia, acquired Master's Degree in professional field 9.2. "Military affairs", specialty "Organization and management of operational and tactical units by ground troops";

- 2008 - 2012 – PhD student in RNDC with acquired PhD at science specialty 05.12.01 "Organization and Management of the Armed Forces";

- 2012 – Senior Advisor Team training course at the ISAF regional training centre of the 205TH ANA Corps in Kandahar;

- 2015 - English course Level II (Intensive course);

- 2020 – 2021 – RNDC Sofia, specialty "Strategic Leadership of Defence and Armed Forces".

The aforementioned training of **Col. Ass. Prof. Dilyan Markov PhD** is a solid foundation for successful pedagogical activity, which he has implemented as follows:

- 2015 –2018 – Chief Assistant in the Artillery Department of the Faculty of Artillery, Air Defence and CIS at „Vasil Levski“ National Military University;

- 2018 – 2021 - Associate Professor in the Artillery Department of the Faculty of Artillery, Air Defence and CIS at „Vasil Levski“ National Military University;

- 2020 - 2021 – Deputy Dean of the Faculty of Artillery, Air Defence and CIS at the National Military University.

The level of monographs, textbooks, educational tools, training and methods created by the applicant and develops a **significant extent** on the basic requirements and criteria. The attempt, the applicant, as a lecturer, head of exercises, seminars, teachings and training with troops or learners (for military personnel) **is significant**.

4.2. Assessment of the pedagogical training and activity of the applicant Lt. Col. Ivo Zahariev PhD.

The applicant has completed educational and educational and scientific degrees, as well as various courses as follows:

- 1992 - 1997 - National Military University "Vasil Levski"– Veliko Tarnovo, acquired Bachelor's Degree in professional field 9.2. "Military affairs";
- 2009 - 2011, - RNDC Sofia, acquired Master's Degree in professional field 9.2. "Military affairs";
- 2012 - 2015 – PhD student at RNDC with acquired PhD at science specialty 05.12.01 "Organization and Management of the Armed Forces";
- Course for commanders of a motorized infantry company;
- English course – Level II;
- Strategic course;
- "Combat Readiness Evaluation for Land Forces", ACO (Allied Command of Operations), NATO.

The level of monographs and developments created by the applicant meets **the basic requirements** and criteria. Experience as a lecturer, manager of exercises, seminars, teachings and training with troops or learners **can be improved**.

5. Basic scientific results and contributions

5.1. Scientific searches and research interests of the first candidate Col. Assoc. Prof. Dilyov Kirilov Markov Ph D are concentrated in several thematic directions:

5.1.1. Thematic direction - organization, management and combat use of the armed forces in operations: monographs (1.1 and 1.2); supplies (4.1.; 4.2.; 4.3; 4.4. and 4.5.); Regulatory documents (6.1.; 6.2.); strategic and doctrinal documents (5.1. and 5.2.); studios (3.1.); Scientific reports (2.1.; 2.3.; 2.4.; 2.5.; 2.6.; 2.7.; 2.8; 2.9.; 2.10; 2.12; 2.13; 2.17; 2.18. ; 2.19.; 2.20.; 2.22. And 2.23.) And Research and others. Projects (7.2; 7.3; 7.4.; 7.5.).

- Scientific and scientific applied contributions in this direction are expressed as follows:

- Enriched the theory of mechanism coordination measures and the impact of the airspace coordination zone on the battle use of lateral separation artillery and on the altitude of the aircraft maintenance means of the land and naval component. An analysis of reducing firepower is carried out on artillery maintenance means

when shooting at targets with the height of the projectile trajectory less than the minimum flight height of the flight apparatus and shooting purposes with the height of the projectile trajectory more great from the maximum flight height of the flight apparatus (1.1.);

- Questions are clarified from the use of automated fire management systems in field artillery and are systematized the main procedures in the preparation of firing and fire management, presenting fire management models in the performance of artillery division and artillery battery alone or in the composition of the division (1.2.);

- Justified and proposed theoretical situations and problems for solving using the automated fire management system of the Artillery Division "VULCAN - with FICIS, taking into account NATO requirements for information exchange as a prerequisite for trouble-free firearm maintenance and timely fiery impact on the points of gravity of the opponent (1.2; 2.1; 2.3; 2.5.);

- Enriched the theory of using artillery in operations and paint, with the main situations in different types of combat activity. There is a justification for the problems related to the implementation of the platform and firepower tasks of the platoon, the Battery and Division in specific operations and analyzed the important moments in preparing and conducting fire (4.2.);

- Software requirements are substantiated, which must have one in the participation of artillery formations in multinational joint operations (2.7; 3.1.);

- Exploited is the theory of Joint Light Support (SOP), indicating the main objectives, content and elements that perform it. The periods of SOPs are distinguished and on an offensive. A structure of the planning and coordination bodies in the National Joint Forces is proposed. A technology for planning the SOP from the various structures of national and joint forces is formed, which provides opportunities for accuracy, speed and improvement of coordination (4.1.)

- Systematized the order of transforming data from Mets M into Meteorological performing the requirements for meteorological provision of field artillery formations (2.1.);

- Justified and proposed theoretical situations and problems for solving using the automated fire management system of the Artillery Division "Vulcan - with Picky, taking into account NATO requirements for information exchange as a prerequisite for trouble-free firearm maintenance and timely fiery impact on the points of gravity of the opponent (1.2; 2.1; 2.3; 2.5.);

- Theoretical situations and problems are also justified in the use of different coordinate systems in field artillery operations, taking into account current trends for this (2.9.);

- Methodological guidelines, rules and procedures for organizing, preparing and basic principles of field shooting in the contamination of different purposes of artillery formations, as well as the requirements for commanders and the headquarters of the divisions, commands of batteries and platoons are systematized (6.1.; 6.2.);

- Enriched the theory associated with the deterrence of targets and the adjustment of the fire of immediate fire maintenance divisions with a Vulcan - with "FICIS, with the help of unmanned aircraft, indicating the requirements for joint actions between the forms using blades and field artillery (2.6.);

- Ways to address problematic issues in consigning targets from artillery formations near the airspace coordination area, presenting two options for using fireproofing agencies are pointed (2.8; 2.10);

- Research and in-depth analyzes of modern management systems have been carried out, as well as an overview of the historical development of automated fire management systems in the field artillery of the Bulgarian army (4.3);

- Research and analysis of the influence of military conflicts on the combat use of artillery formations in specific operations (2.12) were carried out;

- Enriched the theory related to the graphical depiction of the military symbols and the various mechanism coordination measures. Adapted the innovated terms: line forbidden for shooting (NO Fire Line); Munition Flight Path - MFP (Position Area for Artillery) (2.13; 2.15; 4.4);

- Analyzed and proposed are the possibilities for increasing the capabilities of artillery fireproof (2.14; 2.16; 2.17; 7.2; 7.3.);

- A comprehensive procedure for resolving complex tasks for shooting and fire management in field artillery (4.5) was established;

- Israel's "systemic operational design" the theory of Israel (2.20.)

- The vulnerabilities of international relations and international security in the artificial intelligence era as well as those as a consequence of its implementation in power and weapons management systems (2.23).

5.1.2. Thematic direction - military education and training: Project (7.1.) And scientific reports (2.2; 2.11.; 2.21; 2.24.). Scientific and scientific applied contributions in this direction are expressed as follows:

- A draft training course has been developed, providing basic widely profitable training in a military direction and a military skill specialty "Officer from the Field Artillery" with a period of preparation four semesters (2.2.) ;
- Option has been given to raise the degree of practical preparation of the estimates at reduced costs by modernizing the training funds in the artillery (7.1);
- Challenges and problems in the military system are analyzed and roads are offered to overcome them (2.21; 2.24).

My personal assessment of the level of copyright in contributions in reviewed works is that it is not subject to any doubt. The quality of development is high, which shows gained considerable experience as a teacher, researcher and deployer.

5.2. The scientific searches and research interests of the second candidate sul. Dr. Ivo Ivanov Zahariev are concentrated in several thematic directions:

5.2.1. Thematic direction - Operational art: monograph (32); scientific reports (2; 3.; 4.; 5.; 6.; 11.; 13.; 14.; 16.; 17.; 18; 20.; 21.; 22.; 23.; 25.; 26.; 27.; 28; 29.;30. and 31.) Scientific and scientific applied contributions in this direction are expressed as follows:

- An overview of the emergence and development of communication lines in conflicts, investigated and evaluated are the significance of communication lines in modern operations, crises and conflicts, approaches to counteract threats of third level in tactical depth when protecting the lines of the third level communications (32.);

- Existing crisis management issues have been analyzed, technologies and tools to support the management process are clarified and prospects for creating a national civil security system in an institutional and organizational plan are outlined;

- The changed requirements for intelligence and counterintelligence and the absorption of new means of harvesting, collection, analysis and processing of the information for the armed forces and is a conceptual vision and a model for the construction of an intelligence structure (3.);

- Contemporary attempts have been considered to formulate a concept of national security and the main guidelines for the Geopolitical behavior of the Republic of Bulgaria, showing the factors influencing foreign policy. Analysis has been carried out and a proposal to adapt foreign policy (4.) is given;

- The main guidelines for enhancing the effectiveness of the fight against terrorism are examined. An analysis of the positive and negative countries of the experience in this area has been carried out and new more successful strategies, forms, methods and tactics are available (5.);

- There is an analysis of the problems and challenges in the implementation of the Tactical Level Operational Planning Manual in the parts and subdivisions of the Bulgarian Army (6.);

- The character, type, dynamics, intensity and risk factors of peacekeeping operations are analyzed and new intelligence structures on a modular principle for the extraction of tactical intelligence information in the intelligence zone (11.);

- An analysis of the approach in the construction of the methods and forms for preparing the formations of the CB compared to new beliefs to keep armed struggle are carried out. Military operations have been analyzed over the past 20 years, resulting in the conclusion that they have changed their character - from conventional to contrastanganic (13.);

- The security of lines for drought communications in the theater of combat action in order to clarify the importance of communications lines under the control of the senior commander in modern operations. The levels of threats against communications and quiet zones (14) were considered;

- An analysis of military operations has been carried out over the last 20 years (Iraq, Afghanistan, Syria, Libya, etc.), as a result of which they have changed their character and nature, i.e. from conventional or lessons learned to Operations to counteract rebel movements. It is stated that special attention should be paid to building capabilities for keeping such operations (16) in the planning and conducting of the combat preparation of the BA formations (16.)

- The article examines the peculiarities of the information impact in modern conditions and is directly related to the type of information environment. Disclosure of these peculiarities is the basis for forming the approaches to the information impact (17.);

- The article analyzes all general factors influencing operations. It is proposed to divide the factors to external and domestic as well as their impact on operations (18.)

- The conceptual and basic justification for the origin and profile of Islamism, the methods of action, are summarized by the main trends in its development and various approaches to protect national security (20) are summarized;

- The current aspects of the security situation in the Black Sea Caspian region, taking into account the role of political factor, ethnic moods, separatist trends and asymmetric risks and threats (21.);

- The problem is discussed how to capture the nature of the operational model through the use of graphic symbols and are proposed to raise the preparation of planning officers. Understanding and applying the picture "picture" that alone speaks (22.);

- Consideration and development of crisis and conflict-conflict assessment capabilities is based on the effective participation of the armed forces in conducting complex, multifunctional operations to counteract hybrid threats (23.);

- Using the use of Land Forces in counter-terrorism operations and the consequences of terrorist actions (25.) are considered;

- The article examines the assessment of crisis and conflict zones as a basis for responding to hybrid threats to each country. Adequate assessment can lead to more effective countermeasures of hostile and hybrid impacts. A mathematical model for evaluating the complex impact of the environment in which hybrid threats will be carried out (26);

- The historical contradictions leading to the escalation of tension and military conflict in 2015, as well as existing objective factors and prerequisites, which lead to deepening the conflict between Yemen, Saudi Arabia and Iran (27);

- The conflicts between Turkey's, PKK and the Syrian democratic forces have been studied. The report takes a brief analysis of the conflict and proposes possible options for its future development (28.);

- The impacts of the environmen in modern conditions for conducting operations from Land Forces Achieving success increasingly depends on creating conditions for effective work in a complex environment (29.);

- An analysis of the security of communication is carried out as part of the operations. The analysis of the experience of recent military conflicts allows us to identify the risks to the protection of communication lines in the modern world (30.);

- The new realities standing before NATO enlargement are considered. The levels of threats and types of threats are identified in the NATO zone that will adversely affect operations (31.);

5.2.2. Thematic direction - preparation of the armed forces: scientific reports (7; 8; 9.; 10.; 12.; 15.; 19. and 24.). Scientific and scientific applied contributions in this direction are expressed as follows:

- An analysis of the specificity of the preparation of intelligence formations for participation in operations other than war, the importance of the special and tactic and special preparation is made to achieve optimal efficiency and results at a maximum level of protection of own forces and means of adequate response of asymmetric unconventional threats (7.);

- The main issues related to the preparation of staff working in line with NATO standardization documents are analyzed. Indicate the need to create "work teams" to develop the main guiding doctrinal documents and their deployment in the Land Forces formations (8.);

- An analysis of the contemporary issues of the activities for the actions of the fields for protection of disasters and management system is carried out and the appropriateness of creating a new modular form preparation program (9);

- Progress has been analyzed in the preparation of the Land Forces subdivisions designated for participation in missions outside the country and declared to participate in the full spectrum NATO operations. Problem issues are outlined as well as the need to refine weapons and battle machinery (10.);

- Problem issues are analyzed to the preparation of reserves and are proposed to improve and (12.);

- The challenges and requirements for the various Army formations capable of performing tasks in the full range of operations and the need for interoperability with coalition forces is considered. A model for further training of officers to achieve operational adaptability and improved command links (15.);

- The events carried out by the state and military leadership of the country for the training and retraining of the officers shall be considered. The process aimed at forming and improving certain knowledge, habits and action skills in different situations or to perform tasks (19.);

- The challenges facing the preparation of the key military leaders for the establishment and development of capabilities for the participation of military formations in countering hybrid threats (24);

My personal assessment of the level of copyright in contributions in reviewed works is that it is not subject to any doubt.

6. Assessment of significance of contributions to science and practice

6.1. Col. Assoc. Prof. Dilyan Kirilov Markov Ph D

Presented scientific publications, by Col. Assoc. Prof. Markov, give reason to belief that a scientist can be recognized in his face.

Publications and research can and should be used in RNDC

The volume and presented materials testify to good recognition of Col.. Assoc. Prof. Dr. Dilyan Markov among the scientific communities in the country.

The scientific results are the personal work of Col. Assoc. Prof. Markov. They can be defined as enrichment and further existing knowledge, proving new facts and allegations and application of results in practice.

6.2. Ltc. Ivo Ivanov Zahariev Ph D

The scientific publications presented, from the Ltc. Ph. D. Zahariev give grounds to form the belief that a scientist can be recognized in his face.

Publications and research can and should be used in RNDC.

The volume and materials presented to good recognizability of the subtle. Dr. Ivo Zahariev among the scientific communities in the country.

Scientific results are the personal work of a sub-plant. Dr. Ivo Zahariev. They can be defined as enrichment and further existing knowledge, proof of new facts and allegations and application of the results in practice

7. An assessment to what extent are the applicant's work.

7.1. Colonel. Assoc. Prof. Ph.D. Dilyan Kirilov Markov

The candidate meets the minimum national requirements with relevant evidence included in the scientific production in groups of indicators and number of points of m-r Dilyov Kirilov Markov shows a total number of 430,83 points of the indicators, which exceeds the required 400 points for academic position "Associate Professor" in a field of higher education 9. Security and Defense, Professional Direction 9.2. "Military art". Copyright and co-authors are correct in the monograph, educational tools and co-authorship reports. He is my famous facts to question the authenticity of their author's work and contribution. The overall analysis of the candidate's output shows that it is an established researcher on these issues and the titles presented for review fully cover academic requirements and standards.

7.2. The second candidate in the contest Ivo Ivanov Zahariev Ph D

According requirements for the implementation of the minimum national requirements with relevant evidence included in the scientific production in groups of indicators and the number of points of Ivo Ivanov Zahariev Ph D shows a total

number of 445 points from the indicators groups, which exceeds the required 400 accounts for academic official "Associate Professor" in the field of higher education 9. Security and Defense, Professional Direction 9.2. "Military art". The co-authors in the reports and co-authorship reports are correct. There aren't famous facts to question the authenticity of their author's work and contribution. The overall analysis of the candidate's output shows that it is an established researcher on these issues and the titles presented for review fully cover academic requirements and standards.

8. Critical comments on the submitted works

I have **no critical comments** on the works presented by **Colonel Dilyan Markov PhD**, I would like to recommend him to increase the number of publications in scientific journals, referenced and indexed in world-famous databases of scientific information.

I have **no critical comments** on the works presented by **Ltc. Ivo Zahariev PhD**. I would like to recommend him to increase the number of publications in scientific journals, referenced and indexed in world-famous databases of scientific information and to register all his publications with the National Centre for Information and Documentation, presenting correctly their publishing data.

9. Personal impressions and other issues the reviewer believes should take an attitude.

Considering the significance of the scientific outputs of Col. Assoc. Prof. Dilyan Kirilov Markov Ph D I believe that **it fully meets the requirements** of the Regulations for its application for Academic Associate Professor.

My assessment of the scientific works of Col. Assoc. Prof. Ph. D. Dilyan Kirilov Markov is "**positive**".

Considering the significance of the works provided by the applicant Ltc. Ivo Ivanov Zahariev Ph D scientific output I asseverate that **it fully meets the requirements** of the Regulations for its application for an academic appointment "Associate Professor".

My assessment of the scientific works of a Ltc. Ph. D. Ivo Ivanov Zahariev is "**positive**".

10. Conclusion

10.1. Col. Ass. Prof. Dilyan Markov PhD

On the basis of what has been set out so far, I believe that the candidate, Col. Ass. Prof. Dilyan Kirilov Markov, PhD fully meets the requirements of the "Law on Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria" and the Regulations for its application for the academic position "Associate Professor".

10.2. Ltc. Ivo Zahariev PhD

On the basis of what has been set out so far, I believe that the candidate, Lt. Col. Ivo Ivanov Zahariev, PhD meets the requirements of the "Law on Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria" and the Regulations for its application for the academic position "Associate Professor".

11. Evaluation of applicants

I rank the candidates participated in a "Associate Professor" Academic Act, in Supreme Education Area 9. "Security and Defense", professional field 9.2. "Military art", for a scientific specialty "Organization and management of the armed forces", declared in an order of the Minister of Defense No. 26 / 12.01.2022 as follows:

First place: 1. Col. Assoc. Prof. Ph.D. DILYAN KIRILOV MARKOV

Second place 2. Ltc. Ph.D. Ivo Ivanov Zahariev

Arguments:

- more rich teaching and research experience;
- more active participation in scientific research projects;
- a higher educational certificate related to the acquisition of magistrates at both levels of professional field 9.2. "Military" "organization and management of military formations at operational level" and "strategic defense and armed forces";
- a more significant contribution to the development and enrichment of military science and knowledge.

Date

Reviewer

(nodnuc)